

der antage, at Staten i Almindelighed ikke bør befatte sig med at være Fabrikant eller at drive Fabrikker, saa er det i Særdeleshed af to Grunde, at jeg er af den Mening, deels nemlig, fordi det i Almindelighed er til Tab for Staten, og deels fordi den Concurrence, som deraf opstaaer for Private, er af en meget mislig Bessaffenhed. Ingen af disse to Grunde ere imidlertid, efter hvad der er oplyst, tilstede i nærværende Tilfælde, med Hensyn til Porcellainsfabrikken; thi der er hverken nogen Concurrence mellem Private og Staten her tilstede, og heller ikke er der nogen Udfigt til for Tiden, at Fabrikken vil blive drevet med Tab. Jeg troer saaledes, at man meget vel i det væsentlige kan slutte sig til det oprindelige Regjeringsforslag, og lade Fabrikken endnu i 3 Aar drives for Statens Regning. Derhos troer jeg ikke, at i og for sig den Forandring, som er skeet i det andet Thing, vil lede til noget væsentligt Resultat i den Henseende, efterat man har hørt, at det er Regjeringens Hensigt at vedligeholde Fabrikken; thi, naar det hedder, at Fabrikken skal forsøges stillet til Auction i Aaret 1852, saaledes, at Regjeringen, førend Auctionen afholdes, har at bestemme den Sum, hvorfor Fabrikken maa sælges, saa er det en meget let Sag at fastsætte denne Sum saaledes, at der ikke er synderlig Udfigt til, at Fabrikken vil blive solgt, og altsaa vil Resultatet deraf jo blot blive, at man faaer to Auctioner, og at Fabrikken alligevel, efter den 2den Paragraph, vil blive drevet i 3 Aar. Jeg har derfor ogsaa sluttet mig til de Medlemmer af Thinget, som agte at stille det Forslag, at Lovforslaget forandres saaledes, at dets 1ste Paragraph bliver den af Regjeringen oprindeligt foreslaaede, ligesom jeg ogsaa mener, at Lovforslagets § 3 retteligt bør beholdes.

Funder: Hvis det virkelig skulde forholde sig som den høitærede Taler meente, at den Forandring, som Lovforslaget er undergaaet i Folkethinget, ikke vilde føre til noget virkeligt Resultat, saa forekommer det mig, at det vilde være mindre nødvendigt at anvende saa store Bestræbelser, som her ere blevne anvendte fra forskjellige Sider, for at holde Haanden over Porcellainsfabrikken. Jeg har imidlertid det Haab,

at den Veie, man har fulgt i Folkethinget, virkelig skal føre noget videre, om end ikke strax saa dog til sidst, end alle de Bestræbelser have ført til, som man hidtil har anvendt, for dog engang at blive denne Fabrik qvit (En Stemme: Vi vilde ikke af med den. Flere Stemmer: Jo! Nei!). Ja der er jo forskjellige Meninger om den Ting, men jeg for mit Vedkommende vil overmaade gjerne af med Fabrikken. Jeg tager meget lidet Hensyn til, om der kræves Tilskud fra Statens Side eller ikke, — naturligvis vilde det sidste jo altid være det Bedste —, men jeg troer, at i ethvert Tilfælde bør Fabrikken nedlægges. En saadan Fabriks Drift er noget, som aldeles ikke vedkommer Statskassen, det er ikke dertil at Statteydernes Bidrag skulle anvendes, og det vedkommer ikke Staten at lægge Hindringer i Veien for den private Industri, forsaavidt slikt Foretagende virkelig maatte kunne drives for privat Regning, ligesaa lidt som det tilkommer den aarlig at opoffre af Statteydernes Bidrag til en Fabriks Drift, som ikke kan betale sig. Man har vel villet have Porcellainsfabrikken betragtet som en Kunstanstalt; det er dog vel ikke i Almindelighed, at man har villet have dette udtalt, thi det er jo bekjendt, at der leveres mange Arbeider deraf, som med Hensyn til Formen endogsaa i høi Grad ere anstødelige, men man sigter fornemmelig vel til Bisquitarbejderne. Imidlertid mener jeg, at det vilde være at gaae vel meget i Detail med Kunstanstalter, naar Staten vilde indlade sig paa, for en saadan enkelt Kunstproduction at opretholde et unyttigt Apparat med en Mængde Embedsmænd og Arbeidere. Hvad det angaaer, at Porcellainsfabrikken nu skulde give Overskud, saa tør jeg ikke indlade mig derpaa, jeg har ikke seet de detaillerede Beregninger; men man kan jo beregne et Overskud paa mange Maader, og der kan være adskillige Ting at tage Hensyn til ved Beregningen, som der næppe er taget Hensyn til. Man har nævnt den Capital, som staaer i Porcellainsfabrikkens Bygninger, og at Overskuddet skulde kunne dække Renten af den; men jeg veed ikke, om der ikke for endeel Aar siden var en anden Capital, omtrent en lignende Sum, jeg troer, det var 77,000 Rbd., som